

Til lovforslag nr. L 148. Betænkning afgivet af socialudvalget den 28. april 1983

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og om ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom

(Ophævelse af karenssdag og forkortelse af arbejdsgiverperioden)
[af Inge Fischer Møller (S) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, arbejdsministeren og indenrigsministeren, som disse har besvaret skriftligt.

Et af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen tillige med socialministerens svar herpå.

Udvalget har endvidere modtaget en skriftlig og mundtlig henvendelse fra Socialarbejdernes Fællesudvalg.

Herefter indstiller et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres, fremskridtspartiets, centrum-demokraternes, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Mindretallet udtaler i den forbindelse følgende:

Regeringen har indført karenssdagen med det erklærede formål at opnå besparelser. Talrige virksomheder vil ikke følge reglerne, heriblandt nogle af landets største, f.eks. FDB, Dandy, Beauvais, Toms, Galle & Jensen, Haldor Topsøe og SAS.

Fravær på grund af børns sygdom (ifølge overenskomst), arbejdsskader og kronisk sygdom falder udenfor, og tilbage bliver kun få

og heriblandt de allersvageste, nemlig småbørnsfamilier og enlige forsørgere, der ikke ifølge overenskomst er sikret ret til fravær under børns sygdom, personer, der lider under en arbejdsskade, som ikke er registreret som sådan, og personer, der uden at være kronisk syge dog har en større sygdomshypothese end andre.

Det har været meget vigtigt for regeringen, at karenssdagen var retfærdig og ramte ensartet. Man har fra regeringens side argumenteret med, at det var en socialt retfærdig besparelse, fordi ingen kunne undgå den. Men det er ikke tilfældet. Vi ved, at en række virksomheder friholder de højestlønnede funktionærer, mens de lavestlønnede skal betale.

Dertil kommer, at nogle ansatte vil kunne anvende flekstid og komme uden om problemet ad denne vej, mens andre tager en feriedag. Men ikke alle har mulighed for at bruge disse udveje, fordi flekstid ikke findes overalt og arbejdets tilrettelæggelse i visse virksomheder ikke muliggør brug af enkeltstående feriedage.

Regeringen har også været meget optaget af, at karenssdagsreglen ville gavne erhvervslivet, forhindre pjækkeri og skabe stabilitet på arbejdsmarkedet.

Imidlertid får man det indtryk, at en række arbejdsgivere slet ikke vil bruge karenssdagen, mens andre gør det med den største ulyst og mest, fordi de mener at burde følge landets love.

Den entydige tilbagemelding fra arbejdsgiverne er, at pjækkeri ikke er noget problem, og at de i øvrigt frabeder sig at skulle mistænkeliggøre de ansatte ved brug af karensdag.

Inden for det offentlige rammer karensdagen tilfældigt. Præster og universitetslærere har ikke problemer med at undgå den, da deres fleksible arbejdstid vil gøre det muligt for dem at tilrettelægge arbejdet, så de ikke skal betale for første sygedag. I øvrigt er kontrol med ledergruppen i den offentlige sektor så godt som umulig. Anderledes forholder det sig med mellemgruppen af kontorfunktionærer med fast arbejdstid og klart definerede arbejdsopgaver.

Regeringen anbefaler, at man bruger en feriedag som første sygedag, men det strider klart mod ferielovens § 23, stk. 1, der siger: »Enhver aftale, hvorved der gives afkald på den i denne lov hjemlede ret til ferie, feriegodtgørelse, løn under ferie eller ferietillæg, er ugyldig.« Der er ingen tvivl om, at man med denne bestemmelse vil beskytte arbejdstageren mod, at loven bliver fraveget til ugunst for ham. I justitsministerens redegørelse til arbejdsmarkedsudvalget argumenteres der for, at når det, man gør, blot stiller arbejdstageren bedre, er det ikke ulovligt. Det er en besynderlig logik. Ferieloven skal sikre, at lønmodtageren kan holde ferie. Ferie forudsætter, at man er rask. Lønmodtagerens ret til ferie udhules gennem regeringens ulovlige fortolkning.

Dagpengeloven drejer sig om, hvad der sker, når folk er syge eller barsler. Ferieloven kan derfor ikke anvendes i disse situationer.

Der er i regeringens karensdagsregler ingen reelle besparelser, intet retfærdigt, intet der gavner erhvervslivet, ulighed for forskellige personalegrupper og oplagt misbrug af den gældende ferielov. Dertil kommer, at reglerne allerede nu er så upopulære i såvel arbejdsgiver- som arbejdstagerkredse, at det alene kan skyldes urimelig og ilde anbragt stædighed, at regeringens fastholder reglerne.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Mindretallet udtaler i den forbindelse, at det hele tiden har været modstander af karensdagen, som blev vedtaget af det borgerli-

ge flertal i Folketinget i efteråret 1982 som led i de almindelige, dybt alvorlige forringelser på det sociale område. Karensdagen er skat på sygdom og er en mistænkeliggørelse af lønarbejdere. Den har samtidig i praksis vist sig at ramme i flæng, eftersom en række private virksomheder har besluttet ikke at lade deres arbejdskraft omfatte af karensdagen. Man ved ligeledes, at en række grupper – og heriblandt navnlig de højtlønnede – vil have mulighed for at omgå den. Bortset fra det grundlæggende asociale i karensdagen, er den altså også i gang med at udvikle sig til en særlovgivning over for bestemte grupper i samfundet.

I forbindelse med debatten har regeringen anbefalet, at lønarbejdere får mulighed for at benytte en feriedag som første sygedag for derved at undgå et direkte løntab. Det finder mindretallet er i afgjort strid med ferieloven. Socialministeren har tidligere gjort sig bemærket ved at udsende lovstridige opfordringer, og i forbindelse med dette spørgsmål fortsætter han, som han er begyndt.

Mindretallet opfordrer alle lønmodtagere til fortsat at kæmpe imod såvel karensdagen som de andre sociale forringelser, den borgerlige regering har fået indført. De borgerlige partier fører en hårdnakket kamp mod den almindelige brede befolkning og herunder specielt de grupper, der i forvejen har måttet bære de største byrder i forbindelse med den økonomiske krise. Den borgerlige regering ser det som sin fornemste opgave at beskytte de i forvejen økonomisk velbjærgede. Den politik må der føres en bred og voldsom kamp imod.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (Albertsen (S), Mette Groes (S), Torben Lund (S), Inge Fischer Møller (S), Erik B. Smith (S), Taanquist (S), Ager-schou (SF) og Birthe Hansen (SF)):

Til § 1

1) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 25 ændres i *stk. 2* og *4* »91 uger« til: »99 uger«.

Til § 3

2) Paragraffen affattes således:

»§ 3

Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.«

den under § 1, nr. 1, foreslåede ændring af lovens § 3.

Til nr. 2

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en følge af, at lovforslaget ikke har kunnet færdigbehandles inden 1. april 1983.

Ændringsforslaget er en konsekvens af

Agnete Laustsen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF) Hans Jørgen Holm (V) Henrik Toft (V)

Tove Niemann (FP) Inge Krogh (KrF) nfm. Yvonne Herløv Andersen (CD) fmd.

Birgith Mogensen (CD) Albertsen (S) Torben Lund (S) Mette Groes (S)

Inge Fischer Møller (S) Erik B. Smith (S) Taanquist (S) Lone Dybkjær (RV)

Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF)

Partiet VS havde ikke medlemmer i udvalget.

**Et af udvalgets stillede spørgsmål til socialministeren
og dennes svar herpå**

Spørgsmål 1:

Hvad er den aktuelle sygelighed for mænd og kvinder sammenlignet med andre lande?

Svar:

Af tidsmæssige årsager har socialministeriet kun indhentet fraværsoplysninger fra Norge og Sverige til sammenligning med den danske fraværstatistik. Disse to lande må

dog også antages at være to af de lande, der i relation til sygefravær bedst kan sammenlignes med Danmark, ligesom man nok må antage, at den statistiske pålidelighed er relativt god i disse lande.

I nedenstående skema er fraværsoplysningerne fra de tre lande opstillet for 1981, der er det seneste år, for hvilket man har oplysninger fra alle tre lande:

	Antal sygefraværdsdage pr. lønmodtager i 1981	Antal sygetilfælde pr. lønmodtager i 1981
Danmark ¹⁾	8,9	2,3
heraf mænd	8,0	2,0
heraf kvinder	9,9	2,6
Norge ²⁾	17,7	2,4
heraf mænd	17,0	2,3
heraf kvinder	21,0	2,9
Sverige	20,8	1,6
heraf mænd	19,7	1,5
heraf kvinder	22,1	1,8

Kilder: Dansk Arbejdsgiverforenings fraværstatistik, Den norske arbejdsgiverforenings fraværstatistik og Riksförsäkringsverkets statistik information.

Noter:

¹⁾ Tallene er vægtet med oplysninger om arbejdsstyrkens fordeling fra Danmarks Statistiks arbejdsstyrkeundersøgelse. I antal fraværdsdage indgår også ulykkesfravær, der dog kun påvirker tallet med ca. ¼ dag. Ved optællingen af antal sygetilfælde sker en vis overvurdering, idet statistikken opgøres kvartalsvis, hvorved ét sygetilfælde kan tælle med i to kvartaler.

²⁾ Ved vægtningen er blot benyttet antal personer, der indgår i statistikken.

Som det fremgår af skemaet er antal sygefraværdsdage pr. lønmodtager væsentlig lavere i Danmark end i de to andre nordiske lande. Antal sygetilfælde svarer nogenlunde til antallet i Norge, mens antallet af sygetilfælde er noget lavere i Sverige. Dette sidste forhold skyldes dog nok, at man i Sverige i realiteten har én karensdag (insjuknande-dagen), hvilket formodentlig betyder, at en-dages sygetilfælde ikke indgår i statistikken.